

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredno nedelje in praznika. — Inzerati do 30 petih vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati po št. vrst Din 4.—, Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod vsaj mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Retropat se ne vračaja.

UREJENSTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 21-22, 21-23, 21-24, 21-25 in 21-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uradništvu: Strončarjeva ulica 1, telefon št. 68; podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon št. 190 — JESSENICE: Ob holodvoru 161. SLOVENJ GRAD, Štaničev trg št. 5. — Pošta licencirana v Ljubljani št. 20.282.

Kralj Leopold je prosil za premirje in pristal na brezpogojno kapitulacijo

BERLIN, 28. maja. br. Nemški radio je danes dopoldne ob 10.45 objavil naslednje uradno poročilo nemškega vrhovnega poveljstva:

Pod vtisom uničujočega učinka nemškega orožja je belgijski kralj Leopold sklenil, da napravi konec nadaljnjemu brezuspešnemu bojevanju in je prosil za premirje. Pristal je na nemško zahtevo po brezpogojni kapitulaciji. Belgijska vojska je položila orožje in je s tem prenehala obstojati.

Brez vednosti zaveznikov

PARIZ, 28. maja. br. (Havas). Ministrski predsednik Reynaud je po radiu objavil, da je belgijski kralj Leopold sklenil premirje in kapituliral brez vednosti zaveznikov. Anglija in Francija se bosta borili naprej in francoski narod lahko zaupa svoji vojski, ki hrabro nadaljuje borbo.

Belgijska vojska, ki je sodelovala z angleškimi in francoskimi silami pri obrambi Dunkerqueja, je kapitulirala na povelje kralja Leopolda, ki ni o tem predhodno obvestil generala Blancharda, poveljnika zavezniških sil na severu. Na ta način je odprl pot Nemcem v Dunkerque. Reynaud je s strogimi besedami obsodil postopanje kralja Leopolda rekoč, da je kralj zaprosil Francijo in Anglijo za pomoč proti Nemčiji. To pomoč sta mu Francija in Anglija nudili. Reynaud trdi, da je sklep belgijskega kralja v nasprotju z mnenjem belgijskih ministrov, ki zagotavljajo francosko vlado, daji dajo na razpolago svoje sile in moč belgijske nacije.

BERLIN, 28. maja. br. (DNB) Belgijskemu kralju je določeno začasno bivališče v nekem gradu. S kapitulacijo Belgije se je udalo pol milijona belgijskih vojakov.

Tri do štiri tisoč letal v borbi

Srdite bitke na vseh odsekih se nadaljujejo — Podrobnosti drže še v tajnosti
Posebno važno vlogo igra letalstvo, ki posega tudi v boje na tleh

London, 28. maja. Iz glavnega stana angleških zračnih sil poročajo, da so postale zračne borbe v zadnjih 48 urah mnogo bolj ogorčene kot so bile doslej. Britanski krogi poročajo, da je zračni prostor nad Calaisom in Cambraijem ves prenapolnjen z letali. V glavnem stanu cenijo, da sodeluje v bitkah na zapadni fronti zdaj tri do štiri tisoč letal na obeh straneh, pri čemer niso všteta letala, ki operirajo na obeh straneh za fronto.

Letalske akcije v zaledju

London, 28. maja. AA. (Reuter) Letalsko ministrstvo je izdalo sporočilo o bombardiranju, ki ga je izvršilo angleško letalstvo v toku minule noči. Sporočilo pravi:

Angleško letalstvo je v minuli noči močno bombardiralo železniške in vodne prometne zveze v pokrajini med Renom in francosko mejo. Poleg že omenjenega bombardiranja letališč v Flisingenu, Bruslju in Anversu sta bili bombardirani tudi letališči v Venloju in Charleroiu. Več požarov je bilo videti na letališču v Flisingenu. Na letališču pri Anversu sta dve angleški letali vržili težke bombe. Okoli 150 bomb je bilo vrženih na letališču pri Bruslju in Charleroiu. Letališče pri Venloju je bilo napadeno z višine 150 m. Porušena so bila poslopja na letališču. V toku nočnih operacij so bile bombardirane železniške proge v Belgiji in zapadni Nemčiji, železniški mostovi v Belgiji ter oddelki nemške vojske in kolone tovornih avtomobilov.

Letalske izgube

London, 28. maja. AA. (Havas). Angleški merodajni krogi izjavljajo, da so zavezniška letala v času od 15. do 26. t. m. zbila najmanj 1575 nemških letal. Naglašajo se, da so tu upoštevane samo ona letala, za katera je na osnovi ostankov bilo ugotovljeno, da so bila v resnici zbita. Če se temu številu dodajo še letala, ki jih je zbil francosko protiletalsko topništvo, so po mnenju angleških vojaških strokovnjakov Nemci izgubili v omenjenem času okoli 2000 letal. To so večinoma bombniki in lovski letala.

Zavezniško poročilo:

Pariz, 28. maja. e. Po najnovejših poročilih o položaju ni bilo večerj na frontah posebnih sprememb. Nemci nadaljujejo ofenzivo pri reki Lys, kjer držijo vse postojanke belgijske čete. Ob reki Lys je fronta 40 km dolga. Na področju Courtraija so Nemci vržili v boj veliko število tankov. Večera popoldne so se tod vršile še vedno velike borbe. Na fronti ob Sommi so francoske čete izvedle več krajevnih operacij. Francoske čete so tu uničile nemške oddelke, ki se jim je posrežilo prečkati reko. Francoska vojska je imela od Abervillea do Hamu in Peronnea nekaj krajevnih uspehov.

Francosko vojno poročilo

Pariz, 28. maja. AA. (Havas). V toku večerjanskega dneva so bile srdite bitke tako na zapadnem kot na vzhodnem delu severnega bojišča. Svojnje poročilo francoskega poveljstva omenja napade med Meninom na francosko-belgijski meji ter Severnim morjem. Gre pri tem za velike napade, v toku katerih so nemške čete poskušale prodreti čez Brugge proti Severnemu morju in mestu Ostende. Odpor belgijskih čet je olajšan zaradi velikega števila prekopov, izmed katerih so nekateri plovni celo za trgovinske pomorske ladje. Francoski vojaški krogi izjavljajo v zvezi s temi borbami, da bo bitka v teh krajih navzlic velikim sredstvom, ki jih je nasprotnik vrzel v akcijo, trajala še več dni.

Dogodek večerjanskega dneva, ki je bil do objave sročnega sporočila še neznan, pa je ofenzivna reakcija angleških čet v pokrajini ob gornjem teku reke Lys. Sporočilo pravi, da so angleške čete uspešno napadle številčno mnogo močnejša sovražnika. Ta ofenziva zasluži pozornost, ker se vodi nekoliko kilometrov zapadno od Saint Omara, to je ob boku nemških motoriziranih čet, ki napadajo Calais in ki se poskušajo priključiti Dunkerqueju. Vsako napredovanje zaveznikov proti jugovzhodu mora imeti reperskojstvo na os nemških čet, ki prodirajo proti obali. Končno pravi sročeno sporočilo, da se je začela borba pehote in topništva v Argonih in da so nemške izgube zelo velike. Zdi se, da Maginotova črta precej ovira

nemške prometne zveze od vzhoda proti zapadu.

Angleško vojno poročilo

London, 28. maja. AA. (Havas). Angleško vrhovno poveljništvo je izdalo sročeno poročilo: Sovražnik je danes zelo močno napadel angleške čete na flandrijskem ozemlju. Angleške čete so uspešno odbile napade ter pri tem vzdržale zveze s francoskimi oklopnimi enotami. Na belgijskem bojišču se angleške čete borijo skupno z belgijskimi ter se močno upirajo močnim sovražnikovim napadom. Angleška fronta je ostala nedotaknjena. Naša letala so izvršila velika bombardiranja v ozadju sovražnika. Naše topništvo je zbil številna sovražna letala.

Boji v Belgiji

London, 28. maja. AA. (Reuter). Sovražnik je izvršil več srditih napadov na francosko-angleško in belgijske čete na severu. S podporo francoskih oklopnih oddelkov je izvršila angleška pehota uspešen protinapad. V Belgiji se borijo angleške sile rano ob rami z belgijskimi četami ter zadržujejo srdite napade močnih sovražnih čet. Angleško bojišče je še vedno nedotaknjeno. Sovražnikovo letalstvo je težko bombardiralo ozadje. Protiletalsko topništvo je zbil veliko število sovražnih letal.

Pariz, 28. maja. br. (Havas). Francoski vojaški kritiki ugotavljajo, da postaja nemški pritisk na področju Valenciennesa zmerom jačji. V zadnjih 24 urah se je zvrstilo na tem področju na desno krilo severne zavezniške vojske že nešteto napadov, pri katerih so vsakokrat sodelovale večje formacije nemškega letalstva. Na severu je bila zavezniška vojska, da bi iztrgala frontno črto, prisiljena umakniti se na nove, še pripravljene postojanke. Zgodilo se je to v pretekli noči v popolnem redu in brez pomembnejših izgub.

Problem beguncev

Washington, 28. maja. Angleški poselnik v Ameriki lord Lotherian je imel določeno konferenco z državnim tajnikom Hullom. Na tej konferenci se je razpravljalo o vprašanju beguncev iz Belgije in Nizozemske, katerega je treba takoj rešiti. Ameriška vlada je pristala na neke mož-

nosti za sprejem teh beguncev v določenih predelih Amerike. Tudi v Kanadi se posebna komisija bavi z vprašanjem sprejema večjega števila beguncev iz Belgije in Nizozemske. Na večerjanskem sestanku z novinarji je zunanji minister Hull izjavil, da proučuje sedaj ameriška vlada vprašanje sodelovanja z Rdečim križem in drugim človekoljubnim društvi, da bi se čimprej začela organizacija pomoči belgijskim beguncem v Franciji.

Vojaška imenovanja v Angliji

London, 28. maja. AA. Vojno ministrstvo objavlja nova vojaška imenovanja. Za vrhovnega poveljnika zapadne pokrajine je imenovan Henry Jackson. Dosedanji glavni poveljnik zapadnih čet general Hanin je imenovan za pomočnika šefa generalnega štaba. Poveljnik 18. divizije general Pedget je imenovan za šefa generalnega štaba metropolitanskih sil.

Weygand na inspekcijem poletu napaden od nemških bombnikov

Pariz, 28. maja. e. Vrhovni poveljnik zavezniške vojske general Weygand je z letalom obiskal zavezniško vojsko, ki se bori v tako imenovanem nemškem rokavu na severu. General Weygand je izvršil inspekcijo z letalom z zelo tveganim poletom. Francoski bombnik, v katerem je odletel proti severu, je spremljalo šest francoskih lovskih letal. V bližini fronte se je Weygandova letalska ekipa spopadla s skupino nemških bombnikov. Francoska spremljalna lovska letala so nemške bombnike poglajali s strojnimi in beg. Doznavajo se, da se je general Weygand sestel s poveljnikom angleških čet na severu Francije Gortom.

Nemško poročilo

Berlin, 27. maja. AA. (DNB) Zadnja poročila vrhovnega poveljstva so razpršila splošno vtis, da se neizprosno približuje dan odločitve za sovražne armade zajete v belgijsko-francoskem protoru. Zadnje borbe so pokazale da je glavni cilj Angležev ta, da prepelejo čim več

svojih čet čez kanal v Anglijo. Obupni odpor Angležev v nekaterih krajih, kakor n. pr. pri Calaisu služi edino zavarovanju vkrčavanja angleških čet. Toda prevoz po morju je zaradi akcije nemškega letalstva zelo težka naloga in njegova izvedba zahteva mnogo časa ter prinaša velike izgube. Francozi nimajo toliko interesa na Kanalu. Oni še vedno poskušajo izvršiti s svojimi četami protinapad ter so spravili v borbo zato svoje posebne kolonialne čete. Ti brezkoristni napadi so se razbili v nemškem ognju. Zelo značilno za nemško premoč so izredni uspehi dveh nemških častnikov, ki ju omenja sporočilo vrhovnega poveljstva. Dejstvo je, da je blindiran avtomobil s svojimi zadetki zažgal nek angleški rušilec. Podoben primer se ni zabeležen v vojni zgodovini. Moč nemških oklopnih enot dokazuje uspeh nekoga podporočnika, ki je odbil napad 11 sovražnih oklopnih enot, od katerih je čez polovico uničil, ostale pa tako poškodoval, da niso uporabne za nadaljno borbo.

Angleži so do srede aprila javljali, kako je zavzetje Narvika gotovo dejstvo. S tem je borba za Narvik postala vedno bolj vprašanje prestiža za Anglijo. Toda nazadnje se je ta borba sremenila v nevarnost, ki jo v Londonu niso pravdašno videli. Proti izredno hrabrim nemškim četam, ki operirajo okoli Narvika, je moral sovražnik pripeljati mnogo močnejše sile, ako je sploh hotel pokazati kak uspeh. Pripeljati je moral večje število čet, kar je zopet zahtevalo več vojnega materiala, živeža itd. Razen tega so morale stopiti v akcijo znatne angleške pomorske sile, ki jih je lahko napadlo nemško letalstvo. Cilj Angležev polastiti se Narvika dozdaj ni bil dosežen, ter so Angleži imeli dozdaj samo slabe posledice. Praktično stoji stvar tako, da so zbrane v Norveški znatne pomorske in kopne sile sovražnika, katere izgube so iz dneva v dan občutljivejše.

Nemška ofenziva na severu

Pariz, 27. maja. br. (Havas.) Danes čez dan se položaj tako na severu kakor ob Sommi in Aisni ni bistveno spremenil. Nemška ofenziva, ki se je sprožila že večerj popoldne ob reki Lys, se je danes še z večjo intenzivnostjo nadaljevala. Nemške čete napadajo v širini 40 km nenehoma belgijske in francoske postojanke. V napadu sodelujejo ogromne mase nemške vojske, pred katerimi pripravljajo teren nemški tanki. Pred vsakim napadom razbija nemško topništvo z vso silo zavezniške postojanke. Po zadnjih poročilih je nočjo nemška ofenziva na tem sektorju dosegla svoj vrhunec.

Ob Sommi so francoske čete tudi danes uspešno nadaljevale svoje lokalne operacije. Področje južno od Somme je skoraj že docela očisto.

London, 27. maja. AA. (Reuter.) Po današnjih poročilih je jasno, da se vodijo borbe na vsem bojišču od Belgije do Aras. Nemci mečejo v borbo velike in močne oddelke ne glede na izgube. V toku minule noči so se zavezniški umaknili v pokrajini Valenciennes. Čete, ki so se umaknile, so bile prej v utrdbah ob Seidi ter so se od tod umaknile na nove položaje. Vsi zavezniški položaji od Belgije do Arasa so predmet strahovitih nemških napadov. Nemške sile, ki prodirajo skozi proboj bojišča pri Arrasu, so sedaj v položaju, da lahko vznemirjajo zavezniške čete z bokov. Zaradi tega je položaj zelo težek. Angleške, belgijske in francoske

čete se bojujejo zelo hrabro, kar Nemci sami priznajo. Z ostalih delov bojišča ne poročajo o nobenih posebnih dogodkih.

Postopanje z vojnimi ujetniki v Nemčiji

Berlin, 28. maja. AA. (DNB) Z obveščenosti strani je bilo sporočeno tujim novinarjem na vprašanje o postopku s francoskimi vojnimi ujetniki, da se z njimi postopuje po mednarodnih obveznostih. Ujetim francoskim častnikom je bila ukinjena svoboda, ki jim je bila dana v začetku in to navzlic temu, da obstoječe konvencije to ne določajo. Ta svoboda jim je bila ukinjena zato, ker se je pokazalo, da nemški ujeti častniki ne uživajo iste svobode. S častniki in vojniki se postopa popolnoma po določbah mednarodnih konvencij.

ravnatelj evropskega oddelka ministrstva za zunanje zadeve Mafet, ki je spremljal Summerja Wellesa na njegovem potovanju po Evropi. Smatra se za najuglednejšega uradnika zunanje ministrstva. Razen tega uživa velik ugled v Belii hiši zaradi njegove obveščenosti v evropskih razmerah.

Vojno stanje na Irskem

London, 28. maja. AA. (Havas) V Irski bo proglašeno vojno stanje ter načrt o obrambi proti zračnim napadom. Zakon o izdaji bo uveljavljen na vsem ozemlju Irske. Podvzeti bodo ukrepi za zatemanje v krajih, kjer bi sovražnik izvršil napade. Ti ukrepi so posledica opomina de Va'ere zaradi nevarnosti, ki bi za državo lahko nastala v primeru napada.

Zarota v Panami

New York, 28. maja. AA. (DNB) »New York Times« poroča iz Paname, da so panamska obalstva aretirala 10 oseb, ki so pripravljale revolucijo, da preprečijo predsedniške volitve, ki bodo prihodnji teden. Aretiranci so imeli 200 bomb. List pravi, da so bili aretiranci člani stranke prezidentske kandidata dr. Alfierja, ki se je skušal s 15 pristajši zateči na ozemlje Panamskega prekopa.

Zasedanje vrhovnega sveta sovjetov

Moskva, 28. maja. e. Danes bo v Moskvi odprto tretje zasedanje vrhovnega sveta Zvezs Sovjetskih socialističnih republik. Za prihodnje dni je napovedan važen govor komisarja za zunanje zadeve Molotova o mednarodnem položaju.

Spremembe v francoski diplomaciji

Pariz, 28. maja. e. Havas poroča o spremembah v francoski diplomaciji. Novinar Vladimir de Ormeson je bil imenovan za poslanika v Vatikanu, bivši poslanik v Berlinu Coulondre za poslanika v Bernu, Reynaud de la Bombe v Madridu in Pierot za poslanika v Bukarešti.

Francoski komunistični poslanci pred sodiščem

Pariz, 28. maja. br. (Havas). Pred tukajšnjim sodiščem se je danes pričela razprava proti 9 bivšim komunističnim poslancem zaradi veleizdaje. Med obtoženci je tudi nekdanji generalni tajnik komunistične stranke Thorez.

Odmevi španske vojne

Sofija, 28. maja. AA. (DNB). Poslanec Polakov je predložil parlamentu resolucijo, naj se vrne bolgarsko državljanstvo vsem Bolgarom, ki so se udeležili španske državljanske vojne in ki so zaradi tega takrat državljanstvo izgubili. Če bo predlog sprejet, bo vrnjeno bolgarsko državljanstvo 5000 Bolgarom, ki so se udeležili španske državljanske vojne.

Jugoslovenski poslanik pri Wellesu

Washington, 28. maja. AA. Pomočnik zunanjega ministra Sumner Welles je večer sprejel angleškega veleposlanika lorda Lothijana ter jugoslovenskega poslanika Fotiča.

Mrtvec s proge v Tivoliju identificiran

Ljubljana, 28. maja. Včeraj smo poročali, da so ponoči našli ob železniški postaji v Tivoliju ob Puharjevi ulici truplo neznanega mladeniča, ki je šel bržkone v prostovoljno smrt. Odšla ga je lokomotiva brzega vlaka, ki odhaja z glavnega kolodvoza proti Raketu malo po 2. uri ponoči. Mladenč je imel na glavi globoko rano, vlak pa mu je odtrgal tudi stopalo na levi nogi. Smrt je zaradi poškodbe na glavi nastopila takoj. Policijska komisija je odredila, da so truplo prepeljali v mrtvašnico splošne bolnišnice. Ker pri mrtvem niso našli nikakršnih dokumentov, oblast ni mogla ugotoviti obupančevne identitete, dopolnila pa sta se pripeljala iz Maribora oziroma iz Slovenije Konjic in Ljubljano brat in sestra Černeč, ki sta se zglasila na policiji in izrazila domnevo, da bi bil obupanec njun brat Franc Černeč, rojen 1. 1919, po poklicu pekovski pomočnik iz Slov. Konjice. Brat, ki je uslužben v Mariboru, je namreč v nedeljo prejel pismo od Franceta iz Ljubljane, v katerem mu javlja, da gre v prostovoljno smrt in sicer iz žalosti, ker se je lani smrtno ponesrečil tretji brat. Na policijo so jima pokazali nekatere predmete, ki so jih našli v obleki mrtveca in res sta brat in sestra takoj spoznala srebrni prstan, ki ga je nosil brat Franc in ki mu ga je lani podarila sestra. Mrtvečeva identiteta je bila tako nedvomno ugotovljena. Pogreb nesrečnega Franceta Černeča bo popoldne iz mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališče pri Sv. Križu.

Blagoslovitev škofje-loškega protijetičnega dispanzerja

škofja Loka, 28. maja. Letošnji protituberkulozni teden je za nami. Obračunov še ni ali vse kaže, da smo se dobro odrezali. Ljudje vsem okraju so pridno posegali po kolkih, knjigah, odkupnih listih, kartonih in zastavah, ki jih je bilo prodanih v Luki 800. K delu je bilo pritegnjenih tudi 25 dušev. Med predavanji je bilo najpomembnejše dr. Savinška, vodje protijetičnega dispanzerja v škofji Luki, in pa duševnega in dejanskega očeta vsega protijetičnega gibanja ravnatelj Sovreta, ki je ovrgel podtikanje, da loški okraj od dispanzerja »nič nimae. Blagoslovitev protituberkuloznega dispanzerja v nedeljo je bila zaključna točka protituberkuloznega tedna. Na Spodnjem trgu, kjer so dispanzerski prostori so se zbrali ob določeni uri predstavniki oblasti, voditelji Protituberkulozne lige, njeno članstvo in meščanstvo. Blagoslovitveni obred je opravil mestni župnik Jernej Podbevšek, nakar so si navzoči ogledali prostore dispanzerja, ki so urejeni v prvem nadstropju. Ti prostori so sicer skromni, a so vseskozi higijenski in zdravniški poslom ustrezno urejeni, da je tako uspešno delovanje dispanzerja zagotovljeno.

Jubilejna predstava ob igralski 40 letnici Jos. Daneša: Gogoljev Revizor z gostom Markovičem Velik uspeh gosta Mih. Markoviča iz Zagreba

Ljubljana, 28. maja. Ne, nič črnogleda obžalovanja. Res je, jubilejna predstava brez jubilarja je originalna. Ali popolnoma v slogu vsega življenja in delovanja Josipa Daneša Gradiša.

Bil je od najmlajših let originalen in zmerom je sovražil samo šablono. Fanatično navdušen za svoj igralski poklic, je usel z doma k odru, a obenem mu je polnila srce skepsa do sebe in do igralskega; vedno si je strastno želel ustaljenosti, mirnega mesta za svoje umeštvovanje, a ves čas ga je gnalo drugam, za drugim poklicem. Pred 40 leti je pristal in do vseh značilnosti popolna ljubljanska srajca postal hrvaški glumec, pa preskočil za kratek čas na slovenski oder, se vračal k hrvaški drami in drugim treznim, stvarnejšim nalogam med Hrvatini v Srbiji, pa je iskal višjega duševnega zadovoljstva zopet na našem odru, a vsak čas z nemirno dvignjeno nogo, pripravljajoč se, da nam uteče preko Kolpe...

Ko je že kritični tovariš — o v »Jutru« točno in pravilno označil Danešovo osebnostno umetniško tragiko, ki nima druge utehe kakor s Prešernovim »Pevcem« dopovedovati samemu sebi: »Stanu se svojega spomni, trpi brez miru!« — je samo še dostaviti, da je Daneš pač neprestano z bolestmi doživljal predvsem začetni »Pevčev« stih: »Ko brez miru okrog divjam...«

Da, večni nemir je glavna značilna lastnost jubilarja Daneša. Nemir brezkončnega iskanja, a tudi najmočnejši pogon do uveljavljanja velikih, širokih sposobnosti in uspehov.

Po štiridesetletnem iskanju je umetniško izoblikoval svoje osebnost in z njo svoje odrske kreacije: veseljak melanholik, modrijan cinik, troščer radost in duhovitost z odra, a sam zase oboje dvomečo v vsem in se posmehujoč sebi in svetu je dozor, in lahko se čuti srečnega, ko je te dni doživel toliko iskrenih izrazov priznanja, spoštovanja in ljubezni.

Nekdanji tajnik, ki ga je pred davnimi leti z baziliskim pogledom okamenil in mu z mefitovskim nasmeškom potrepljal

po rami, češ »Dobro, dobro, a ne še prav dobro!« (vse to si je pač plahi in plašni igravek bosjak taktir in domisljal!) — isti »strašni« gospod mu danes zapiše: Daneš, odlično, zares odlično! In hvala Ti za vse lepo, kar si nam dal!

Trdno verujemo, da Daneševa silna, v borbah utrjena narava premaga nenadno oboletost in da bomo še in še gledali čilega in bistrega na deskah, ki pomenijo svet.

Ravnatelj P. Golja je preprosto pristrčno sporočil v polnem opernem gledališču zbrani publiku, da se jubilar osebno ne more udeležiti predstave, da pa pošilja po njem svojo zahtovo za veliko odličnost in počaščenje. Takoj je prejel tudi lepo nalogo, da sporoči jubilarju vroče in odkritosrčne najboljše želje občinstva.

Samevali so na odru števili venci in darovi, a vse naše misli in naša čustva so bila pri Danešu, še močnejše, še toplejše morda, kakor če bi bil sam navzoč... Da, svojiska je bila ta proslava domačega zaslužnega umetnika, a tudi polna vere: Daneš je naš, ostane naš in se kmalu vrne med nas!

Predstava je bila v skrbni, živi in velenokusni režiji dr. Krefta v celoti prav dobro, v posameznostih je boljše kakor ob premieri. Poseben čar ji je dal nastop odličnega hrvaškega igralka Mihajla Markoviča, umetnika izredne naturnosti, učinkovite preprostosti in dozorelosti kretanja in govornice. V njegovi igri Antona Antonoviča ni nič narejenega, afektiranega, a vse je resnično, do skrajnosti verjetno. Zel je popoln uspeh in mnogo prisrčnega aplauza. Nova sta bila Gregorin v vlogi Dobičinskega nadzornika in Jerman v vlogi Dobičinskega; podala sta izvrstna značaja in v igri povsem ustrezala.

Predstava na korist bolnega jubilarja je v celoti polno zadovoljevala, ker je izginila iz nje marsikatera prvotna pretiranost in karikatura. Ker bo g. Markovič gostoval še nekajkrat, opozarjam na visoko kvaliteto komedije in predstave. Se posebej pa na dobrodošlega gosta.

Fr. G.

Invazija mesarskih muh na Ljubljanskem polju

Zadnje tedne so se silno razmnožile mesarske muhe zlasti pri Sv. Križu — Ogromni roji muh na pokopališču — Na Zalah je muh toliko, da delajo škodo

Ljubljana, 28. maja. Najbolj čudno je, da doslej ni nihče posvečal nobene posebne pozornosti ogromnim rojem muh pri Sv. Križu, ko vendar ne gre za običajen pojav; vsi stanovalci v okolici Sv. Križa, kjer je sedaj največ mesarskih muh, soglašajo, da tega ostudnega mrčesa ni bilo še nikdar toliko. Tudi na pokopališču doslej še ni nihče nikdar opazil toliko muh, zlasti ne mesarskih. Ta pojav nikakor ni nedolžen. Pomisliti je treba vendar, da so se muhe razmnožile v neposredni bližini mesta ter da je čedalje večja nevarnost prave invazije mrčesa v samo mesto. Muhe so se silno razmnožile in razpasle, še preden je nastopila vročina in prihodnje mesece lahko postane tudi prostrano Ljubljansko polje za nje pretesno...

MUHE POVSOD: PO HISAH, DREVJU, VRTOVH, GRMOVJU

Pisatelju fantastičnih romanov se nudi hvalačna tema: Kako muhe napadejo mesto in se tako silno razmnože, da morajo ljudje bežati, a beg je nemogoč — muhe so v ofenzivni povsod... Tako strahno se sicer ni, vendar so se mesarske muhe na Ljubljanskem polju razmnožile že tako, da je njihova invazija postala vsaj »probleme«. Zanj bi se morale zanimati predvsem zdravstvene oblasti, kajti muhe, ki najbolj čislajo mrhovino in gnoblo, ljudskemu zdravju res niso koristne, da se izrazimo milo. Človeka spreleti zona ko pride v sredo rojev muh pri Sv. Križu: v začetku se morda komu zdi, da je sredi rojev čebel, ko pa opazi, da se ti insekti svetijo na soncu kovinsko modro, se s strahom ozre, kje leži mrhovina. Toda mrhovine ni, le muhe so povsod: po cesti, na njivah in vrtovih, celo na drevju in drevoredu, na rastlinjakih pokopaliških vrtarjev, po stenah poslopij, po nagrobnikih na pokopališču, a največ zlasti na pokopaliških okrasnih rastlinah, posebno jih privlačujejo ciprese. Na cipresah jih je toliko, da so vseje pokrite z njimi. Če se približaš, se dvigajo celi roji, začno letati okrog človeka, da si v strahu zakriješ usta...

POKOPALIŠKA ESTETIKA IN MUHE

S čudnimi občutki hodijo ljudje med grobovi, ko okrog njih vse brenči; toda to ni prijetno brenčanje čebel na cvetočem drevju. Kakor da si zašel na bojni polje, kjer se niso utegnili pokopati vseh žrtev. Boris se proti snečestinskemu občutku in mislim, a ostre si jih ne moreš, kajti muh je preveč. Nobenega spoštovanja do svetega kraja ne kažejo. Lajzajo po najlepših in najdragocenejših spomenikih prav tako kakor po zapuščenih gomilah in svežih grobovih, kjer se še suše venci in kjer travkovi s poslovinimi besedami še niso izgubili barve. V tišini samo to brenčanje muh, na božji njivi samo to življenje. Pravo okolje za Hamletovo filozofijo... Niti vojaški kostnici muhe niso prizanesle; lažajo po sivem kamnitnem zidovju. Povsod iščejo hrano in primerne kraje za nadaljnje razmnoževanje. Človeku se zdi, da so najlepši spomeniki izgubili ves svoj čar umetniški spricho teh gomazetih insektov.

PRELUDIJA NA ZALAH

Resnignar se odvrača človek od vse to gnusobe, ko ga zapuste na samem pokopališču vse vzvišene misli. V vsej svoji belini se kopljajo v soncu Zalah. Obmes se tja

da bi se ti oči spošile na belih stenah, na novem, še po apnu in cementu dišečem zidovju, kamor se ni segla minljivost svetnega. Pri sosednem vrtarju se brenče muhe. Pasejo po grehah, med cvetjem, po steklenih pokrovi — povsod! Zbežimo na Zale!

Delavec končujejo zadnja vrtnarska dela, zidarska, kiparska in vsa druga dela so v glavnem končana, da bodo vsa poslopja lahko kmalu izročena svojem namenu. Pogrebni zavod se še ni začel seliti. Toda še preden so bila vrata Zal slovesno odprta, so se tam naselile — muhe. Da, muhe! Tudi na Zalah. Brenče med cipresami ob kapelicah, lažajo po belih stenah, okrasnih, skulpturah, sveže, belo pleskanih okenskih okvirih, po stropovih — povsod. Prave mesarske muhe. Ali je to privid? Ali je to morda strašen preludij? Kaj bi filozofirali: to so samo mesarske muhe. Če jih tu ali tam ni na manjši ploški, so pa vsaj sledovi za njimi; vse je ponesreženo, stebri, okenski okviri — povsod je vse »teto-virano«. Škoda je že precejšnja. Če bodo hoteli vse to očistiti, ne bo šlo brez stroškov. Delavec pripoveduje, da opazi že tri tedne večje roje muh, ki se drže Zal. Drugi delavec pa pravi, da je bilo tam okrog že pred 10 tedni precej muh. Lani jih ni bilo. Vse leto jih niso opazili. Prejšnje tedne so bile še bolj nadležne, ko je bilo hladnejše ter so se držale zidovja. Zvečer silijo v poslopja. V celih rojih se naberejo na oknih, stropovih in toplejših stenah. Na vseh oknih so pustile dovolj sledov za seboj. Ob jutrih silijo na sonce in sončni zidovi so pokriti z njimi.

PO VSEM LJUBLJANSKEM POLJU...

Nočemo trditi, da je največ muh na pokopališču, a povedati je treba, da jih je tudi drugje na Ljubljanskem polju več kakor dovolj. Cele roje so jih opazili tudi na bivših municijskih skladiščih. Tu in tam so stene pokrite z njimi. Če po tem lahko sprevidimo, kako silno se je ta mrčes razširil na severovzhodni strani mesta. Muhe se torej niso razpasle le v okolici novega pokopališča. Precej jih je na drugi strani tudi ob Vilharjevi cesti; tam imajo glavno leglo v veliki gramoznici, kjer se kupijo cele vlake smeti in odpadkov. Vilharjeva cesta je blizu postaje. Da se ne bo kdo čez nekaj časa čudil, odkod so se razpasle muhe, če se bodo morda pojavile sredi mesta!

KJE SO SE TAKO RAZMNOŽILE?

To vprašanje ni le zanimivo, temveč zelo potrebno. Če bi lahko z gotovostjo ugotovili, kje so legla teh ogromnih rojev muh, bi jih ne bilo morda tako težko zatreti, seveda, dokler legel ne bo še več. Zdjaj so se pa muhe že tako razmnožile, da ne moremo govoriti le o enem leglu. Mnogi mislijo, da so se muhe razmnožile v tovarni za klet, kjer se kupijo mnogo kosti. Pravi, da je tam vedno precej mesarskih muh. To potrjujejo tudi nekateri delavci, ki so zaposleni v tovarni. Za to domnevo govorijo tudi to, da je tovarna za klet precej blizu Zal, nekaj sto metrov daleč. Mi tega ne moremo raziskovati, to je zadeva zdravstvene oblasti.

Premirje v Rimu

Napadi na zavezniške so prenehali — Sporazum ali samo odmor?

Rim, 28. maja. e. Po dnevih hudih napadov na zavezniške se je vzdusje sedaj nekoliko pomirilo. V rimskih diplomatskih krogih se zato vprašujejo, ali gre samo za odmor kateremu bodo sledili še močnejši napadi s tiskom in manifestacijami proti Francozom in Angležem, ali pa, da je morda prišlo do pozitivnih rezultatov v pogajanjih med Italijo in zaveznicami. V rimskih političnih krogih se vzdržujejo vesti, da je Nemčija pripravljena skleniti s Francozi poseben mir in da je zavezno akcijo že pričela, da bi potem naperila vse svoje sile proti Angliji. Da je pa taka akcija bila od strani Nemčije v resnici sprožena, sodijo po govoru Duffa Coopera, ki je v svojem zadnjem govoru poudaril, da francoski narod nikdar ne bi mogel v tem trenutku zapustiti Angležev.

Glede balkanskega problema ponovno poudarjajo v rimskih političnih krogih, da Italija nima v tem delu Evrope nobenih napadalnih namenov. Nasprotno je res, da hoče Italija na Balkanu voditi miroljubno politiko. Veste o morebitni akciji proti Balkanu so nastale tedaj, ko je Italija zbirala svoje vojaške sile ob severnih mejah. Zbiranje sil ob mejah je bilo zaradi kritičnega položaja upravičeno. Zdjaj pa je Italija te sile obrnila proti sredozemskim strateškim točkam, kar je tudi v skladu s propagando za pridobitev Korzike, Nice, Tunisa in drugih važnih strateških točk v Sredozemskem morju.

Italija bo čakala na žetev?

Rim, 27. maja. (Dr. O. A.) Spričo vedno odločnejših italijanskih priprav za vstop v vojno v mednarodnih novinarskih

Rim - Moskva

Po posredovanju Berlina je prišlo do znatnega zblizanja

Moskva, 28. maja. e. V merodajnih krogih potrjujejo vest, da je prišlo do stikov med zastopniki Sovjetske Rusije in Italije po posredovanju Nemčije, kateremu posredovanju so sledili neposredni stiki. Na teh pogajanjih se je govorilo o posebni italijanski zahtevi, da naj bi Sovjetska Rusija dala jamstvo, da ne bo intervenirala v vzhodnem bazenu Sredozemskega morja, če bi bila Italija zavzeta na kateremkoli drugem bojišču. Govora je bilo tudi o normalnih diplomatskih odnosih med Italijo in Sovjetsko Rusijo. Temu vprašanju posveča italijanska vlada zdaj precejšnjo pozornost, pri čemer Italija poudarja, da nima nobenih interesov glede Dardanel. Sov-

jetska Rusija pa je glede tega vprašanja močno zainteresirana. V dobro poučenih sovjetskih diplomatskih krogih tudi zatrjujejo, da Sovjetska Rusija ni zainteresirana glede spopada med Nemčijo in zaveznicami, v kolikor ne bi temu spopadu sledili drugi, v katere bi bile vmešane še druge države. Če bi konflikt prešel to mejo, bi bila prizadeta tudi sovjetsko-rusko interesno področje. Brezpodlage so vesti, da hoče Sovjetska Rusija sebi v prid izkoristiti sedanjí položaj v Evropi. Glede Besarabije je vprašanje odprto, toda Sovjetska Rusija želi tudi to vprašanje rešiti na miren način z diplomatskimi pogajanjí.

Obnova pogajanj Anglije z Rusijo

Pooblaščenec angleške vlade je že odpotoval v Moskvo — Sovjetski pogoji

Moskva, 28. maja. e. Po mnenju neke odlične osebnosti je prišel spopad na francoski fronti med zaveznicami in Nemčijo v odlično fazo. Sedaj je čas, da izreče tudi Sovjetska Rusija svojo odlično besedo, kajti aktualno je postalo vprašanje, ki je tesno vezano z življenjskimi interesi sovjetsko-ruske politike. Sovjetska Rusija je pripravljena za pogajanja z Angleži kakor z vsemi drugimi narodi in državami, toda nikdar ne bo pristala, da bi bila prisiljena stopiti v vojno, s katero izmed evropskih držav ali skupino teh držav. Na tej osnovni podlagi vodi Sovjetska Rusija vsa svoja poznanja z drugimi državami in tudi sedaj z Anglijo, oziroma njenim zastopnikom Crippsom.

London, 28. maja. e. Lord Halifax je sročil sprejel sovjetsko-ruskega veleposlanika Majskega. Majski je izročil Halifaxu odgovor sovjetske vlade, da Sovjetska Rusija pristaja na pogajanja z angleško trgovinsko delegacijo, ki jo vodi Cripps. Angleška vlada je dala Crippsu zelo obširna pooblastila. Cripps je že odpotoval z letalom v Moskvo.

London, 28. maja. AA. (Reuter). Današnji listi kažejo veliko zanimanje za pot angleške delegacije v Moskvo pod vodstvom sira Stafforda Crippsa. »Times« piše ob tej priliki, da je vlada sklenila poslati delegacijo v Moskvo, da bi pokazala dobro voljo, da se doseže sporazum. List pravi, da bi bila romantična iluzija smatrati, da bo Kremelj radikalno spremenil svojo zunanjo politiko, toda v okviru te politike obstajajo gotova praktična vprašanja, glede katerih se lahko angleški in ruski interesi spravijo v sklad. Obnovo trgovinskih pogajanj med obema državama je treba v tem smislu pozdraviti. »News Chronicle« smatra, da je angleška vlada postopala odločno, ko je poslala Stafforda Crippsa v Moskvo. List izraža zadovoljstvo, da je za to določena oseba, za katero se ve, da ne izgublja časa. To dokazuje tudi dejstvo, da je takoj odšel v Moskvo. List nazadnje naglašja, da je Sovjetska Rusija obljubila, da bo vse blago, ki ga bo uvozila iz Anglije, uporabila za lastno porabo in ne za to, da bi se podaljšala vojna.

Tudi Kanada se vsestransko oborožuje

Osnovane bodo nove divizije in povečano letalstvo

Ottawa, 28. maja. AA. (Havas) Parlament je sprejel z burnim odobravanjem izjavo predsednika kanadske vlade Mackenzieja Kinga o sklepu vlade, da znatno poveča kanadsko obrambno moč na kopnem in v zraku. Predvideva se ustanovitev strelskih batalijonov četrte divizije, 500 mladencev bo pozvanih, naj takoj stopijo v letalsko službo. Ustanovljeni bodo rezervni kadri veteranov iz svetovne vojne ter takozvane teritorialne garde.

Vodja konservativne opozicije v parlamentu je izjavil, da bo vsa država na strani vlade ter jo vsestransko podpirala pri izvrševanju teh sklepov. Izvajanje teh ukrepov zahteva napore od vse države, v prvi pa od industrijskega delavstva, ki bi moral delati podnevi in ponoči, da bi bila vojska zadostno opremljena.

Washington, 27. maja. AA. (Havas) Na mesto dosedanjega ameriškega poslanika v Kanadi Jamesa Cromwella je imenovan

Ne odlašati! JEAN GABIN — DANI SE...

DANES ZADNJIKRAT: Danes imate zadnjo priliko videti veliko francosko filmsko umetnico: LE JOUR SE LEVE... Ob 16., 19. in 21. uri.

Prekrasna in napeta socialna in ljubavna tragedija! — Najdramatičnejša kreacija slovenskega filmskega umetnika Jeana Gabina!

KINO UNION — tel. 22-21.

LETOS najlepši francoski film IZGUBLJENI RAJ

Paradis perdu. — FERNAND GRAVEY, znan iz filma »Veliki valček«, MARIA PRESSLER, nova Danielle Darrieux. — Ob 16., 19., 21. KINO MATICA, tel. 21-24

Samo še danes ob 16., 19. in 21. uri

HAVAJSKE NOČI

Eleanor Powell in Robert Young.

Muzikalni slager poln divnih havajskih melodij in plesov. Ljubavna romanca v senci visokih palm in v čarobnem siju mesečine.

KINO SLOGA, tel. 27-30

Kladivarji Jugoslavije

XX. zbor mariborske sreske organizacije vojnih dobrovoljcev

Maribor, 28. maja. V restavracijskih prostorih Narodnega doma je bila jubilejna letna skupščina mariborske sreske organizacije vojnih dobrovoljcev. XXI. občnega zbora sta se kot delegata ljubljanske organizacije udeležila tov. Jeraš in dr. Turk, medtem ko je Zvezo Maistrovih borcev zastopal gospod Cvirni. Zbor je ob lepi udeležbi otvoril in vodil dolgoletni predsednik tov. Grčar, ki je v svojem govoru nanizal vse težave, ki so nam jih napravili sedanji hudi časi, poudarjajoč pri tem, da so dobrovoljci pripravljeni tudi sedaj, čeprav sedaj ne bodo nastopili kot dobrovoljci, temveč kot obvezniki naše skupne in zedinjene domovine Jugoslavije. Po obrisi letne bilance društvenega dela ki je bilo prav razgibano, je svoje poročilo zaključil z besedami: »Na dolžnost! Tesno povezani za koristi države, naroda in samega sebe.«

Sledili sta poročili tajnika mag. Viktorja Puksa in blagajnika Andreja Zeleta, medtem ko je za nadzorni odbor poročal tov. inž. Vidic. Iz poročil društvenih funkcionarjev je razvidno, da je imela tukajšnja organizacija živahne stike z vsemi ostalimi vojnimi in nacionalnimi organizacijami. Organizacija šteje danes 72 članov in se po svojih delegatih udeležila vseh pomembnejših nacionalnih in narodnoobrambenih akcij ter slovesnosti. Dobrovoljska knjižnica je izdala posebno publikacijo »Vrata v svobodo«, ki prikazuje napore za ustvaritev svobodne Jugoslavije in je ta

brošura namenjena predvsem mladini, da tudi v njej oživi tisti duh, ki je vladal v dobrovoljcih ter jih vodil v njihovi borbi za našo nacionalno in državno skupnost.

Potek letošnjega občnega zbora naših kladivarjev Jugoslavije je preveval duh borbenosti in duha odpora proti defetizmu kakor tudi odpor proti vsakomur, ki bi skušal oskruniti našo nacionalno in državljansko zavest. Občni zbor sta pozdravila oba ljubljanska delegata tov. Jeraš in tov. dr. Turk, ki sta s poudarkom poudarila pomen naše meje in dejstvo, da potrebujemo naša domovina bolj ko kdaj poprej tistih borcev, ki so jo ustvarjali. Potrebna nam je načrtna propaganda in prikaz doseganje borbe za našo narodno stvar. Dobrovoljska knjižnica mora s svojimi deli prodrati v zadnje kote naše države. Mladi rod mora vedeti, da je bilo za ustvarjanje naše Jugoslavije poleg bajonetov potrebno tudi peo! Treba je vzbuditi v narodu vero v samega sebe ter v moč naše države!

Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik Viktor Grčar, podpredsednik Bogdan Pogačnik, tajnik mg. Viktor Puks, blagajnik Alojzij Španger, odborniki Franjo Peric, Rado Lenard, Andrej Zele, namestniki dr. Franc Pavlič in Ignacij Voster. V nadzorni odbor so bili izvoljeni: dr. Radovan Brenčič, inž. Vidic, Adam Sardoč; namestnika sta Vojislav Ipavc in Vinko Kolšek. Za delegata na letošnjo Zvezino skupščino je imenovan tov. inž. Vidic.

Sokolsko in nacionalno Pobrežje proslavlja 10 letnico vzornega delovanja pobreškega Sokola

Maribor, 27. maja. Sokolsko društvo Maribor II. Pobrežje se je dostojno pripravilo, da v okviru skrbno pripravljene, bogate in pestre sporeda telovadne akademije in javnega telovadnega nastopa čim slovesneje praznuje 10 letnico svojega društvenega obstoja. Široko zasnovana proslava, ki bi morala biti združena z javnim nastopom, se je v očigled nove uredbe, moralala žal okrniti, tako da se je vršila v nedeljo samo večerna telovadna akademija, ki je imela prodoren uspeh.

Telovadna akademija, sestavljena iz 14 sporedovnih točk, v katerih so nastopili vsi telovadski oddelki agilnega pobreškega sokolskega društva, je bila po svoji izvedbi veran prikaz doseženih uspehov vztrajnega sokolskega telovadnega dela. Nacionalno in sokolsko Pobrežje se je v rekordnem številu odzvalo klicu svoje nacionalne organizacije ter do zadnjega kotička zasedlo prostorno dvorano Sokolskega doma na Pobrežju.

Prireditveni prostor je bil bogato okrašen s cvetjem in zelenjem ter sokolskimi simboli. Zunanji okvir pa je izpopolnila sokolskega in nacionalnega navdušenja preplevajajoča množica, ki je nastopajoče nagradila z živahnimi in spontanimi priznanjem. Ne samo nastopajoči, temveč tudi obiskovalci nedeljske telovadne akademije so doprinesli ponoven dokaz o neporečnem dejstvu, da je na Pobrežju v toku 10 let zrastle mlada in samozavestna sokolska generacija, ki nam daje popolno jamstvo za nadaljnji razmah in procvit izredno delavne pobreške sokolske družine.

Pester in smiselno sestavljen spored telovadnih točk je bil sledeč: nižja moška deca: »Neka živi Jugoslavija«, nižja žen-

ska deca: »Metuljčike«, višja moška deca: »Pastirčike«, »Mladi vojaki«, višja ženska deca: »Na rožah«, moški naraščaj: Vaje s kijl, miza, drog in šestorica, ženski naraščaj »Prebujenje cvetja«, »Na Adrijanu«, člani: bradlja in »Hej trubači...« Članice: osmorka. Vsi nastopajoči oddelki, izbrani iz vrst telovadčice deca, naraščaja in članstva so se v polni meri potrudili, da do ločene vaje izvedejo čim popolneje ter da na ta način vsak po svoji moči prispeva svoj delež k celotnemu uspehu, ki tudi topot, kakor zmerom doslej, ni izostal. Zbrano občinstvo ni štedilo s priznanjem in se je navdušenje od točke do točke stopnjevalo ter tako povezovalo množico z nastopajočimi v eno samo nacionalnega čustva preplevajajočo sokolsko množico. Ki je ob tej priliki dala duška svoji sokolski, nacionalni in vesirjavni zavesti. Spored izvedenih telovadnih točk je bil uvodoma na posebno slovesen način izpopolnjen, kakor je to običaj pri vseh sokolskih prireditvah, s počastitvijo državne zastave. Ob tem zaključilo je množica stoji odpele vseslovansko himno »Hej Slovani«, s čimer je bila uradna slovesnost zaključena.

Telovadni nastop je bil vzorno izveden ter prava plemenita tekma nastopajočih oddelkov, dočim je pa bila celotna akademija dostojen in pobreškega sokolskega društva vreden mejnik med doslej ustvarjenim delom ter voljo do nadaljevanja in izpopolnjevanja že započete nesebične sokolskega dela. Pobreški Sokoli in Sokolice, vztrajajte na svojih mestih in označite vsespoved sokolski Tyršev evanجيل! Cas, v katerem živimo, potrebuje čim več samozavestnih in neustrašnih pobornikov jugoslovenske misli!

39 domačij je zažgal

Zloglasni piroman Avgust Koradžija pred velikim kazenskim senatom — Skupna škoda 1,700.000 dinarjev

Maribor, 28. maja. Od leta 1932. dalje so se na Dravskem polju, v okolici Slovenske Bistrice in Pragerskega ponavljali požari pri raznih posetnikih. Dasi je bilo večkrat očito, da je požar zanetja zlobna roka, niso mogla oblastva izslediti pravega storilca, ki se je znal spretno skrivati pred orožniki.

Ob priliki poizvedb, ki so jih vršili orožniki glede požara, ki je nastal 26. novembra 1939 v kozolcu posestnika Mihaela Kumra v Slovenski Bistrici, pa so ugotovili, da pride v poštev kot storilec omenjenega požiga bivši Kumrov hlapec 35letni Avgust Koradžija, doma iz Taborskega Kumra. Koradžijo so izsledili in aretirali ter ga pričeli zasliševati. Po kratkem zankanju je naposled priznal, da je zanetil požar na Kumrovem kozolcu. V toku zasliševanja je Koradžija nadalje priznal, da je od leta 1932. naprej zanetil požar na številnih hišah v Zgornji Gorici, Vrhljeh, Padovih, Leskovcu, Slovenski Bistrici, Zgornji Bistrici, Stražgornjem, Spodnji Hajdini, Hajdošah, Razvanju, Lokalni vasi, Skorbi in pri Sv. Kunjoti. Orožniki niso niti slutili, da imajo v rokah dolgo iskanega požigalca, ki so ga potem vodili na mesta, kjer so bili požari. Na licu mesta je Koradžija podrobno opisal, kako je zanetil požar in je tudi povedal, kakšen je bil v posameznih primerih razpored objektov pred požarom. Vse to je opisal tako podrobno, da ni dvoma, da je zares zanetil požare. Pred preiskovalnim sodnikom pa je pričel Koradžija nenadoma tajiti nekatere primere. Vendar pa je gotovo, da jih je zanetil sam, ker se v nasprotnem primeru ne bi mogel spominjati za več let nazaj.

V toku preiskave je Avgust Koradžija sam priznal, da je zanetil 39 požarov in

znaša škoda, ki so jo utrpeli prizadeti posetniki, okoli 1,700.000 din. Razen tega pa je Koradžija v sedmih primerih poskušal zanetiti ogenj, ki pa so ga domačini pravčasno opazili in pogasili.

Jasno je, da bi noben normalen človek ne povzročil toliko gorja in škode. Zaradi tega so Avgusta Koradžijo preiskali zdravniki, ki so ugotovili, da ima Koradžija hromatične predstave, kar je glavni motiv, da je zanetil toliko požarov. Tudi ima značilne slaboumnosti in otroško vedenje. Razen tega mu je spomin nekoliko okrnjen. Tudi mu je razsodnost zelo zmanjšana. Sam pravi, da je zato zažgal, ker mu je ugajalo gledati, kako gori in kako se ljudje zbirajo okoli ognja. Deloma pa je zažgal zaradi tega, ker je bil na nekatere oskodovalce jezen.

Avgust Koradžija se je moral dopolnile zagovarjati pred velikim senatom mariborskega okrožnega sodišča. Pri današnji razpravi se je zagovarjal kakor v preiskavi.

Razprava ob času poročila še ni bila zaključena.

Iz Slovenjega Gradca

Himna. V Slovenjem Gradcu sta se poročila v nedeljo Tinka Kranjc, notarska uradnica in bivša načelnica Sokola iz Mariborja ter znani sportnik in nacionalni delavec Vinko Canjko iz Slovenjega Gradca. Bilo srečno!

Težka nesreča v gozdu. Pred dnevi se je ponesrečil v zapuščenem gozdu 51-letni kočar Anton Juvan. Ponesrečenec je odšel rano jutraj na delo čistit plohe. Med delom mu je padel na desno nogo ploh in jo zlomil. Ponesrečenca so prepeljali v slo-

venjraško bolnico, kjer so mu zdravniki nudili potrebno pomoč.

Grob za grobom. V slovenjegraški bolnici sta umrla 27-letni posestnik Kristijan Knez iz Sv. Primoža pri Vuzenici in 12-letni sin kovača Vili Marovšek iz Podgorja pri Slovenjem Gradcu.

S kolese je padel in se občutno potolkel po obrazu 30-letni Blaž Razvornik, konjar pri kovaču Ernestu Tišlerju v Vitanju. Zdravi se v slovenjegraški bolnici.

Slovenj Gradec se prenavlja. Bliža se poletje in z njim letovišarska sezona. Vse se preureja in med drugim tudi postajališče, ki ga ureja občina. Pred dnevi so bila dogotovljena zadnja dela in tako je postajališče v novi barvi mnogo lepše. Zetja prebivalstva pa je, da bi postajališče primerno uredili tudi postaje, ki ni v čast mestu.

Pevsko-glasbena produkcija. Podmladka Jadranske straže in Rdečega križa na meščanski soli v Slovenjem Gradcu sta pred zaključkom šolskega leta priredila glasbeno-pevsko produkcijo, ki naj starem po-

Mariborske in okoliške novice

— Uspehi in sadi prizadevanj protituberkuloznega tedna. Navzlic resnim časom, ki jih preživljamo, so se posamezne akcije mariborske Protituberkulozne lige močno in povojno razgibale. Za dosegom čim večjega uspeha raznih zbirk sta iz naklenjenosti in prijaznosti blagovolila prevzeti nabiranje sredstev pri tovarnarjih in industrijskih ga. Hutterjeva, tovarnarjeva soproga, in dr. Josip Tomišek, gimnazijski direktor v p., s temle uspehom: Firma Hutter in drug 7700 din, Avgust Ehrlich 5000 din, Karel Thoma 2000, Marko Rosner 1000, Jugoslavlja 1000; po 500 din: tiskarna sv. Cirila, tovarna Ludovik Franz, tovarna R. Ježek, tovarna Viljem Freund, tovarna Zlatogor, Splošna stavbna družba, elektrarna Fala in tovarna Zelenka; tovarna Mirim 300 din, tvrdka Wögerer 320 din, tvrdka Reich 150 din in tvrdka Franc Swaty 100 din, Mariborska hvarna, Pong 150 din, Elize Wögerer 200 din, Andrej Šupanc 100 din, dr. Oetker 120 din, Unio 500 din, Teksta 100 din, Novak & Comp. 100 din, Viktor Glaser, Ruše 100 din, Ferdo Potončnik 100 din, tovarna za dušik, Ruše 500 din, Derwuschek 100, E. Pogačnik, Brezno 100 din, Zelenka & Comp. 220 din, Pinter Anton 100 din, R. Kiffman 200 din. Pravo razumevanje so pokazali tudi gg. mariborski lekarnarji, ki so na osebno pobudo zdravnika šefa g. dr. Sekule darovali po 1000 din lekarnar: Vidmar, Minašič, Albanež in König, po 500 din sta darovali lekarni Savost in Rems, 250 din Vaupt.

— Vsem darovalcem prav iskrena hvala. Zahvaljujemo pa se tudi članom deputacije gg. Hutterjevi, ravnatelj g. dr. Tomišku in zdravniku šefu g. dr. Sekuli za njihovo požrtvovalno delo.

— Ljudska univerza v Mariboru. Ljudska univerza vabi vse svoje člane in prijatelje na redni letni občni zbor, ki bo v sredo 29. t. m., ob 20. v predavalnici Ljudske univerze na Slomškovem trgu.

— Nočno lekarniško službo imata tekoči teden Albaneževa lekarna pri sv. Antonu na Frankopancu 18. tel. 27-01, ter Kōnigova lekarna pri Mariji pomagaj na Aleksandrovi cesti 1, tel. 21-79.

— Nov specialst, na beogradske kliniki je napravil z odličnim uspehom izpit specialista za ušesne, nosne in vratne bolezni g. dr. Franc Cundrč, zdravnik mariborske bolnice. Iskreno čestitamo!

— Poroki. Poročila se je naša popularna igralka in operna pevka Jelka Igličeva z inž. Adolfom Cimermanom. — Prokurist Ivan Melja se je poročil z zasebno uradnico gg. Angeljo Šimovc. Novoporočencem želimo obilo sreče.

— Odprta noč in dan so groba vrata. Umrl je zasebnik Janez Legat, star 85 let. Blagi pokojnik je na stara leta živel pri svojem sinu Josipu Legatu, upokojenem železniškem uradniku. — Na Pobrežju je preminila italka Alojzija Pristovica, stara 45 let, zaljubljenim svojim naše globoko sožalje!

— Otrošid dnevi v Mariboru. V okviru krajevnega odbora Jugoslov. unije otrok v Mariboru in pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kraljice Marije so v Mariboru do 2. junija otroški dnevi. V nedeljo so bile razne prireditve. V petek 31. maja ob 15. uri je v Narodnem gledališču predstava »Trnjuljčice« za revne otroke tukajšnjih ljudskih in meščanskih sol. V petek ob 20. je slavnostna akademija v Narodnem gledališču.

V nedeljo 2. junija ob 11. uri je v parku koncert malih harmonikarjev in pevski nastop obeh deških meščanskih sol.

— Iz magistratne službe. Šef mestnega tržnega nadzorstva inž. M. Večerjavič, ki je služboval doslej kot dnevničar, je bil sedaj pragmatično nastavljen.

— Preručeni. Včeraj je odpotovalo v Kraljevo, Niš in Sarajevo 64 delavcev, ki so bili doslej zaposleni v tukajšnjih železniških delavnicah.

— Mariborske tržne cene. Meso: govedina I. vrste 14 do 16, II. vrste 12 do 14, telatina 12 do 14, svinjsko meso 16 do 18, sato 20 do 22, slanina 18 do 20, riba 18 do 20, zajec 16 do 18. Zelenjava: krompir merica 12 do 15, južni in novi krompir 8 do 10, čebula 3 do 4, česen 10 do 15, kislota zelje 5, hren 7 do 9, kg glavne solate 12 do 16, beluše 16, fižol v stročju 24 do 28, grah v stročju 8 do 10, luščen grah 12 do 15. Sadje: jabolka 8 do 16, hruške 10 do 16, suhe slive 6 do 10, črešnje 16 do 20, celi orehi 8 do 9, luščeni orehi 24 do 28. Žito: liter pšenice 2.25 do 2.50, liter rži 2, ječmena 1.50 do 1.75, koruze 1.50 do 2, ovs 1.25 do 1.50, prosa 2.25 do 2.50, ajde 1.50, prosenega pšena 4.50 do 5, ajdovega pšena 5 din. Ribe: mrene 10 do 12, belice 8 do 10, morske ribe 11 do 26. Mlečni izdelki: smetana 7.50 do 12.50, surovo maslo 30 do 36, čajno maslo 36 do 44, domači sir 10 do 12. Perutninski trg: kokoši 25 do 35, par piščancev 35 do 50, purani 60 do 70, race 20 do 25 din. Domače zajce prodajajo po 8 do 10, kozličke po 60 do 95 cin. Krma: slado 300 do 175 do 180 din za 100 kg, kislota seno 160, lucerna 60 do 75 din.

— Lastnik osebne avtomobila na lovu za svojim vozilom. Neki mariborski industrijec ima lep osebni avto, ki ga je običajno vozil njevojčici. Četudi šofer Frano V. Navadno je spali šofer avto v garažo, ključ pa oddal v stanovanje industrijca.

kaže sadike dela med šolskim letom. Produkcija je bila v dvorani Sokolskega doma. Vse točke so bile dobro podane, za kar gre pohvala pevcom in učiteljstvu. Prav bi bilo, če bi ob prihodnjem koncertu naše občinstvo v večjem številu prišlo in se s tem oddolžilo našemu učiteljstvu, ki žrtvuje svoje proste ure za vzgojo poverjenih mladin.

Revanška tekma med poročenimi in samci v Slovenjem Gradcu. Samci nikakor nečijo priznati, da so enakovredni nasprotnik s poročenimi, zato so po zadnji tekmi, ki se je končala z rezultatom 3:3, dvignili oblak dima, češ, da so v moštvo poročenih igrali neporočene sportne zvezde. Za nedeljsko tekmo pa sta se oba kapetana domnila, da bosta postavila na igrišče res le enakovredni moštvi in da v nobenem moštvo ne sme nastopiti noben aktiven igralec slovenjegraškega kluba, smejo pa brez pridržka nastopiti vsi sportniki, ki so si pridobili pravico nositi državni dres, niso pa v državni reprezentanci še igrali vidnejše vloge. Tekma bo zanimiva. Za zmagovalca je razpisal lep pokal, ki bo od četrtka na ogled v eni izmed slovenjegraških trgovin. Čisti dobiček tekme je namenjen protituberkulozni ligi, to pa zato, ker je prvo prirediteljo slabo vreme pokvarilo in je bil takratni uspeh slab. Pomagajmo ligi pri njenem delu in naše geslo naj bo: Noben bolnik brez bolniške postelje.

gan v odlikovanje z zlato kolajno za 40letno sodelovanje pri gasilstvu. Smrt ga je pokosila prej, preden je prejel zaslužen odlikovanje. Prelogar je bil kremenit nadolnjak in naprednjak in je svojo napredno dolžnost izvršil pri vseh volitvah. Lepo in napredno je vzgajal tudi svojo družino. Njegovega pogreba se je udeležilo domače vse prebivalstvo Šmartna, bili so navzoči tudi številni predstavniki gasilskih in drugih organizacij ter šmarnskega pevskega društva »Zvona«. Bagemu in kremenitemu možu bomo ohranili časten spomin, žalujoci družini pa iskreno sočutje ob težkem udarcu!

— Litijani so zopet zmagali. V nedeljo smo imeli na tukajšnjem sportnem igrišču nogometno tekmo. V goste so prišli nogometaši iz Duplice pri Kamniku, ki so organizirani v sportnem klubu »Virtus«. Gostje so nudili lepo igrin in je bila naša publika — bilo je kakih 300 ljudi — zadovoljna s prireditvijo. Igra je izpadla v korist naše enajstorice s končnim rezultatom 8:2. Tudi ob poslednjem nogometnem brutoranju so zmagali člani SK Litije proti trem gostujočim društvom in so si priborili pokal domačega mecena, ki ga je naklonil za zmagovalno moštvo. Litijška enajstorica se v poslednjem času lepo razvija in junaki držijo ter je dobila večino tekem v dosedanjim nogometni sezoni. Osvojila si je tudi pomladansko prvenstvo v Zasavju.

Usodno srečanje avtomobila in motorja

Litija, 27. maja. Včerajšnja nedelja je bila izredno lepa in je izvalila mnoge izletnike v naravo. Na naših cestah je bilo precej živahnih, imeli smo izletnike tudi iz zunanjih krajev. Nesreča na cesti, ki vodi iz Gradca proti Zgornjemu Logu tik Save, je dokazala, da cesta ne ustreza današnjemu prometu. Treba jo bo razširiti, čeprav bodo na tem mestu precejšnje težave; na eni strani je cesta zagrajena od visokega železniškega zidu, na drugi strani pa jo omejuje Sava. Nujno bo treba tudi misliti na razširitev podvoza pri Bokalu. Tam, kjer banovinska cesta preide pod železniški tir, je tako nepregleden in ozek teren, da je bilo že več nesreč. Razen tega zaradi nizkih tirov ne morejo pasirati te ceste bolj naloženi tovorni avtomobili.

Včeraj so se pripeljali iz litijske smeri s svojim avtom in v krajih neki gasilci iz ljubljanskega predmestja. Ko so prispeli na ozko in nepregledno cesto pri Bokalu, niso dajali nobenih signalov, kakor je upovedal kasneje neki službojuči železniški obhodnik, nasproti pa se je pripeljal z Vač na motornem kolesu neki litijski sodni uradnik, ki je imel na sočju svojega prijatelja. Litijan je dajal na ovinku signale, zaradi malega hrička pred ovinkom pa ni imel pregleda in tako sta se znašla v hipu na ozki cesti drug pred drugim težki avto in motor. Motorista sta zavozila na rob ceste in je sopotnik na sočju dobil težke poškodbe na rokah, ker se je lovil za škarpo ob cesti. Motor je zadel v blatnik gasilskega avta in si je zlomil vilice ter je dobil še druge poškodbe, vozaču pa je stisnilo nogo in je moral danes popoldne poiskati zaradi poslabšanja stanja pomoči v ljubljanski bolnišnici.

Izletniki na gasilskem avtu so uvideli škodo, ki so jo prizadeli obema izletnikoma in so priredili kar na hitro - roko nabiralno akcijo, da so vsaj delno odkodovali našega motociklista. Vozilo pa bo potrebno generalne reparature. Ta nesreča zopet jasno kaže, da razširiti ceste in k odstranitvi nepreglednega ovinka.

SPD

Spomladanski izleti v gore. Prvo spomladansko zelenje je vzkilo v gozdovih, travnikih so polni cvetlic in barv, povsod se čuti prebujenje narave, sončne priganja rast; veselo spomladansko razpoloženje vlada tudi v gorah, ki so daleč od dnevnih razburiljivih dogodkov. Bohinj ima sedaj najlepše dneve in ni prijetnejše stvari od večnednevega odhida v »Zlatorog«, kjer so na razpolago vse udobnosti tudi razvajanemu letoviščarju. Izletov je obilo: sprehod k slapu Savice, na Vogar s krasnim razgledom na Bohinjsko jezero, na Uskovicno s ličnimi kočami in rodovitni polji, ali skozi senčnat gozd z razgledom na temno jezero po zločni poti na Komno, kjer je planinski dom stalno oskrbovan in kjer so vse skale rumene od avrikla. Pod očakom Triglavom je dolina Vrat vsa v spomladanskem zelenju. Aljažev dom je oskrbovan; na poti iz Mojstrane do Aljaževoga doma je edinstven pogled na slap Peričnik, ki v močnem zagonu bobni v prepad. Na Vrašču je Erjavčeva koča oskrbovana ob sobotah in nedeljah ter praznikov, položna cesta voda pod stene Prisojnika in Mojstrovke, povsed so čudoviti pogledi na skratistično skupino, v Kamniških planinah sta postojanki na Korčrskem sedlu in v Jermanovih vratih oskrbovani ob nedeljah in praznikih ter dan prej, tako da je nedeljskim izletnikom mogoč dostop na ta razgledna sedla. Kravace in Velika planina sta polna spomladanskega cvetja. Na te zelene planine so meseca maja najpriljubljenejši izleti. Ob vznjožju Kamniških planin pa vabi prijazni Dom v Kamniški Bistrici, ki je dostopen pešcem in avtomobilistom. Predno se bodešte odločili za spomladanski izlet, se obrnite še na društveno pisarno SPD v Ljubljani, Aleksandrova c. 4/I., telefon 40-56, kjer dobite vse potrebne informacije o spomladni oskrbovanih planinskih kočah in o spomladanskih izletih v planine Slovenije.

Skupščina SPD bo v soboto 15. junija v dvorani Sokolskega doma v Kočevju. Sestanek delegatov bo v soboto 15. junija v Sokolskem domu v Kočevju ob 17., slavnostna skupščina pa istega dne ob 20. istom.

SOKOL

Sokol Ljubljana III nujno poziva vse svoje člane, članice in naraščajočajočajo spola, ki se še niso prijavili v društveni pisarni, da to storijo najkasneje do konca tega tedna in tako sledijo pismenim navodilom, ki so jih prejeli in pozivu meddrštvenega odbora ljubljanskih sokolskih društev. Uprava.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Zagorski Sokol vabi k proslavi svoje petdesetletnice in k odkritju spomenika Viteškega kralja dne 16. junija

Zagorje, 27. maja. Hitro se približuje slavnostni dan našega Sokolskega društva. Priprave za ta dan so v polnem teku. Uprava društva se zaveda pomembnosti tega jubileja. Njena želja je pokazati v čim popolnejši meri obilne sadove trdega dela in vzvišenih žrtv naših prvih bratov, ki so začeli sejati seme sokolstva v Zagorju. Spoštovanje nas navdaja, ko danes listamo po brumencih strahov njihovih prvih seinih zapiskov. Preseneča nas in diviti se moramo navdušenju in neodoljivemu duhovnemu poletu, ki veje iz teh preprosto pisanih vrstic. Vprašujemo se nehoti, odkod ta ogenj, odkod tak zanos. Kakor pomembna neviht, ki prinese preko noči naravi prebujenje, tako je Tyrševa misel zajela duha in srca teh bratov v toliki meri, da so morali slediti njenemu neodoljivemu ukazu.

Na prvem občnem zboru, ki je bil sklican v mesecu maju l. 1890 so bili vpisani že 103 člani. Med prvimi, ki so dali največ pobude za ustanovitev Sokola v Zagorju, omenjamo župnika iz St. Lamberta, br. Antona Berčeta. Med najvidnejšimi Sokoli ustanovitelj so sledeči bratje: Matija Medved kot starešina, Ivan Mrak kot tajnik, dalje Josko Modic, Josip Zimmermann, Franc Mandelj, Ivan Taufer, Lavoslav Jerin, Pavel Weinberger, Jože Narad, Franc Golob (sedaj na Vrškem). In Franc Feštajn (sedaj v Trboveljah). Od teh živih samo še poslednji trije. Niso se ti bratje strahali še tako velikih gmotnih žrtv. Pomisliti je treba, da je znala v začetku članarina mesečno 1 goldinar. Spočetje jim je služilo kot telovadnica Weinbergerjev kozolet, toda pogledimo starostu br. Medveda, ki da na lastne stroške zgraditi majhno telovadnico, enega prvih sokolskih domov na Slovenskem! Brat France Skrlavnik je prvi poveljeval telovadcem kot na-

čelnik, a sestra Marica Jesihova vodi prvi, tedaj na novo ustanovljeni ženski oddelček. Če vsa ta dejanja gledamo skozi očala tedanjih razmer, moramo s ponosom ugotoviti, da so bili to v resnici drzni in veliki koraki k napredku. Že naslednje leto v maju vidimo 29 bratov Sokolov v svečanih sokolskih krogih, zbranih okoli dragocenega prapora, na katerem se blesti lik slovenskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda. Vse sovražstvo in ponižanja nasprotnikov so izgubila svojo moč ob tej jekleni vrsti naših Sokolov, prvoboriteljev Poklicani činitelji so odrekli blagoslovitev prapora in šele na ponovno posredovanje je prapor prejel cerkveni blagoslov, toda zunaj cerkve dočim je frankfurtska zastava bila istočasno v cerkvi blagoslovljena in — razstavljena. Sovražstvo vseh tedanjih nasprotnikov sokolstva ni poznalo meje. Toda vse to ni oviralo poleta zagorskega Sokola, ki se je dvigal višje in višje k ciljem Tyrševih misli.

Bratje in sestre, prijatelji sokolstva! Pridite 16. junija v Zagorje. Pokažimo skupno, da visoko cenimo delo teh bratov prvoboriteljev. Slavnostni dnevi so pred nami. Prihitite, bratje in sestre k nam v črni rebrir, da dokumentiramo naše bratstvo. Danes je to potrebno bolj, kakor kdaj koli. Naj se tudi v tem dejanju vkaže naša trdna medsebojna povezanost in jeklena sok. disciplina, ki je ne moreje omajati nobene ovire. Ker bo dne 16. junija naše društvo odkrilo spomenik blagopojnemu kralju Aleksandru, želimo še posebno, naj bi se tega pietetnega dejanja udeležilo čim večje število naših pripadnikov od blizu in daleč. Naša uprava se marljivo trudi, da bo vsakomur ta izlet tudi prijeten in bo vsakomur ostal v najlepšem spominu. Na svidenje 16. VI. 1940!

Peter Iljič Čajkovski: Onjegin V proslavo stoletnice rojstva velikega skladatelja nova lepa uprizoritev, ki je žela toplo priznanje in izredno zanimanje

Ljubljana, 28. maja. Iz srca človeštva, nad katerim imamo toliko povodov obupavati, vzklije včasih vendarle cvetka, ki nam vlije novega poguma verovati, da še živita lepota in sreča. Ta cvetka, ena najkrajših, je hvaležnost velikim, genialnim in dobrih možem, ki so bili tako močni, da so bili sposobni, postati vzlic svoji strašni bedi največji dobrotniki.

Vse leto poje iz našega sveta čudežno skladna harmonija hvaležnosti pred sto leti rojenemu Petru Iljiču Čajkovskemu slovenskemu geniju, ki je vse svoje življenje zadel ob neskončno bridka razočaranja, se kruto varal v svojih ljubeznih in prijateljstvih ter moral kakor igrača besno zlobne usode celo umreti v nepisni tragiki. Vse leto izraža človeštvo hvaležnost temu Krezu glasbe, ustvaritelju večno lepih in znova in znova osvečujočih simfonij, oper, baletov, uvertur, suit ter vseh mogočih kompozicij. Pred sto leti rojeni in pred sedemindesetimi leti umrli ruski umetnik je vstal iz svojega groba ter opaja po dvoranah in g'edališčih vsega sveta milijone duš in src.

Razumljivo je, da kipi tudi iz slovenskih src in duš hvaležnost temu mojemu harmoniji in na koncertnih in v naši operi uživamo z mistično pieteto njegove skladbe. Za prelesto »Jolanto« in za dražestnim in duhovitim »Hrestačem« nam je zdaj postavila naša opera še divotnega »Onjegina« na oder. Upajmo, da bomo pred potekom jubilejnega leta poslušali tudi njegovo »Pikovno damo« in morda še kakšno neznanu umetnino.

Z radostjo ugotavljam, da je operna naša uprava storila vse, da je bila jubilejna proslava rojstva Čajkovskega z izjemno lepo in okusno uprizoritvijo lirčne opere »Onjegin« ter z najobilnejšim posvetom naše publike vsaj zunanje polno posrečena. Pevsko in glasbeno podajanje bi bilo pač še potrebno temeljitješe priprave, ali spriči težkoč v vsem aparatu in z ozirom na naglo se bližajoči zaključek sezone, ki nam obeta še Bizetovo »Carmen«, moramo priznati, da je obnovljeni »Onjegin« v celoti jubilejnemu namenu ustrejal in bil sprejet z najtoplejšim zadovoljstvom.

Uprizoritev je prav za prav omogočil naš ruski gost Boris Popov, ki se je v zvezi svojih hudih prehladnosti in fizični nerazpoložnosti žrtvoval za veliko in težko naslovno partijo Vsaj zunanje, s svojim nastopanjem, s svojo masko, a le deloma s svojo igro in le nekoliko s svojim petjem nam je podal vse v vsem vendarle živ, vrlo simpatičen izraz Puškinovega nesrečnega junaka Onjegina. S svojo rutino je zmagoval sline ovire in storil vse, kar mu je

bilo sploh mogoče. Zato mu gre le priznanje.

Heybalova, v začetku še ne samo-svoja, se je polagoma lepo razpela, dosegla v prizoru s pismom pevski in igralski krasen višek uspeha ter je z vso kreacijo dokazala, da se ne prestopa razvija in popolnjuje. Po Kleopatrin poje zopet veliko in težko partijo. Tako rekoč nosi glavno težo letošnjega repertoarja. Žela je mnogo toplega priznanja.

Goštic kot Lenski je bil v igri in spevih odlični, prikupen in je izževal iskreno hvaležen odmev pri poslušalcih. A mojster Betetto je s svojim slavnim Greminom užgal kakor vselej.

St. Poličeva je bila kot Larina končno res graščakinja in dama, torej povsem dobrodošla izprememba v zasedbi; Spanova (Olga), Kogojeva (Filipjevna), pa Orel (Zarecki) in Mencin (Gillot) so ostali dobri po že znani prejšnji razdelitvi ulog. Nov pa je bil Francoz Triquet, ki ga je pevski in igralski podal Bel. Sancin prav ustrežljivo in prijetno.

Marljiv in zanesljiv je bil balet. Samo prihodnjič naj ne pozabi nagovici, ki so jih dame v drugem desetletju minulega veka absolutno zmerom nosile. Zbor in orkester sta zadovoljevala.

Režiser C. Debevec, dirigent N. Štrifof, zborovodja R. Simoniti in koreograf P. Golovin.

Iz Celja

—c Foersterjevo narodno opero »Gorenjski slavček« bo uprizorila ljubljanska opera drevi ob osmih v celjskem gledališču v počastitev slave 39. pešpolka. Sodelovali bodo m. dr. dame Ribičeva, Spanova in Barbičeva ter gg. Francel, Janko, Zupan in M. Sancin. Predstava je izven abonmaja. Nekaj vstopnic je še na razpolago v prodaji v Sloimskovi knjigarni.

—c Nasilen prijatelj tuje lastnine. V Lazu pri Dramljah je 25-letni posestnikov sin Franc Križnik v nedeljo doma zasačil nekega Franca Jagra pri tatvini. Jager je Križnika napadel, ga udaril s sekiro po glavi in ga težko poškodoval. Križnika so oddali v celjsko bolnico.

—c Nesreča ne počiva. Ko je peljal 47-letni hlapec Ivan Zabukovnik iz Letuša z vozom blago domov, ga je v Letušu dohitel tovorni avto. Pri prehitovanju je zadel avto v voz. Pri karambolu je padel Zabukovnik pod voz. Kolo je šlo čezenj in mu zlomilo desno nogo v gležnju. V soboto je padla 15-letna kuhinjska pomočnica Veronika Zupanekova iz Socke pri Novi cerkvi na cesti s kolesa in si zlomila desno roko

v komolcu. Istega dne je cirkularka zgrabila 16-letnega delavca Franca Haložana iz Prelog pri Šmarju za levo roko in mu razmesarila prste. V Kranjci pri St. Jurju ob juž. žel. si je 19-letni preužitkarjev sin Karel Dobovišek pri padcu zlomil desno roko v zapestju. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

—c Pri gašenju se je opeknel. V petek popoldne je med nevihto pogorelo v gospodarsko poslopje gostilničarja in posestnika Supergerja v Galiciji pri Celju. Gospodarsko poslopje je pogorelo do tal. Pri gašenju se je hlini posestnik Ivan Superger opeknel po vratu, rokah in nogah. Ponesrečenca so prepeljali v celjsko bolnico.

—c V celjski bolnici je umrla v nedeljo 70-letna preužitkarica Ana Cyilkova z Zg. Loznice pri Zalcu.

Iz Trboveš

Sportne vesti. SK Amater je odigral v nedeljo popoldne finalno tekmo za prvenstvo Slovenske nogometne zveze s prvakov ljubljanske nogometne skupine SK Kranjem. Po končnem rezultatu sodeč (2:2) so igralske sile prvakov celjske in ljubljanske skupine izšle iz tekme neodločene, po splošni igri obeh klubov pa se lahko prisodi SK Kranju premoč v boljši igralski tehniki, zelo dobri zvezni igri in ostrem napadu. V prvem polčasu je bil SK Amater v lahni premoči ter je z živahnim napadom prenesel igro na nasprotnikovo polje, kjer je imel ponovno ugodne prilike za strel, ki pa jih ni izrabil. V deveti minuti je leva zveza Amaterja (Miklavčič) izgubila sigurno šanso, v 20. minuti pa zopet levo krilo SK Kranja ni znalo izkoristiti lepe napadalne prilike pred Amaterjevim golom. V 33. minuti je sledil prosti strel Amaterja proti Kranju brez uspeha, minuto nato je vratar Amaterja rešil opasno situacijo z gibko odbrano. Amater pa je v prvem polčasu kljub jakni odbrani Kranja vrstil napad za napadom in v 43. minuti po levem krilu (Kolbezen) dosegel prvi gol, kateremu je v par minutah sledil še drugi gol (Kos). V drugem polčasu je prevladovala igra SK Kranja, ki je z vso silo navahnil na nasprotnikovo polje ter ga obvladal do konca. Igraci Amaterja so vidno popustili. Igra je postala za trenutke raztrgana in Amaterci čestokrat niso bili na mestu. V 28. minuti je SK Kranj dosegel prvi gol, v 33. minuti pa s prostim strelom še drugi gol ter s tem izenačil rezultat, ki je ostal neizpremenjen do kraja tekme. Sodil je g. Erlih iz Ljubljane nepristransko in dobro. Gledalcev je bilo spričo lepega vremena in zanimive tekme izredno veliko ter seveda publika po svojem običaju ni štedila s svojim »sodelovanjem«, ki bi v bodoče lahko bilo mirnejše in brez raznih neumestnih klicev. Sicer pa je po izidu odkrito priznala odlično igro gostov, ki so pri Trboveljčanih napravili vtis do- bro treniranega ter tehnično izredno izvežbanega moštva. Trboveljski Amater bo moral pri revanžni tekmi, ki bo v nedeljo v Kranju, napeti vse sile, če bo hotel izboljšati svoj položaj. SK Kranj je resen tekmeec. Amater naj se za to srečanje pri-

pravi s temeljitim treniranjem predvsem pa naj v Kranju nastopi s spoditim moštvom. Igraci, ki morajo po težkem delu v rovu nastopiti brez p'čitka na igrišču, pač fizično ne morejo zmagovati večjih naporov.

Zdivjana krava nabodila ženo rudarja. Nesreča se je zgodila v nedeljo popoldne Terziji Florjanc tam, kjer meji ba ake rudarjev na male pašnike, na katerih se pasejo krave, ovce in koze naših delavcev. Na paši je bila krava po estniha Le-dineka iz doline. Le-tej je zadila bližnja deteljina rudarja Florjanc, ki jo je začela muliti kar na veliko Terzijo Florjanc, to vidič, je skušala žival pr pod ti. krava na se je zakadila v ubogo ženo, jo nasadila na robove, vrtila po zraku ter jo tresčila po tleh. Razdivjana žival je Florjancovo obdelovala z rogovi še na tleh in gotovo bi jo bila čisto razmesarila, če bi divjo žival ne prepoznala Florjancove lastne krave. Sosedo so na čbuno klicanje prihiteli na pomoč ter našle žrtev hudo ranjeno na tleh. Krava je ženi z rogovi prebila spodnji del telesa ter ji tudi sicer prizadela hude poškodbe. Florjancovo so z rešilnim avtom odpelali v bolnico. Njeno stanje je resno. Podivjana krava je baje že opetovano napadla ljudi. Zato je tem bolj neopredljivo, da jo pušča lastnik na prosto pašo in brez nadzorstva. Tako divje živinče spada v hlev ali pa v klavnico.

Iz Zagorja

— Izjava uredništva. Na prošnjo našega rednega dopisnika g. A. Adamiča izjavljamo, da je v zvezi s ponarejevalsko afero napisal samo članka »Maščevanje Majeno-

vega sina« in »Glejte, kam smo prišli«, medtem ko z ostalimi zadevnimi članki nimajo nikakršne zveze.

— »Mrtva, mrtva sem!« Pretekli petek so se tudi na vrhove obrobne grčevja naše doline od Zidnega mesta sem pripodili hudourni obilki. Tačas je pri »Štorovih« pri Sv. Urhu pestovala v podstrešni sobici 13 let stara Marija Gabriel trilet-nega brata Francka. Nenadoma je udarila strela, da je bila hiša vsa v plamenu, sopuh pa je podrl malo pestunjo na tla. Vsa omotena je pritavala po stopnicah in vzkliknila: »Mrtva, mrtva sem!« ter se nezavestna zerudila. Strah ji je šel tako v kosti, da nekaj dni ni mogla v šolo, bratca pa je začelo ohromelo na rokah in nogah. K sreči je sledila vodena strela ter je ostalo le pri strahu in poškodovani strehi, porušil pa se je del stene v podstrešni sobici.

— Cepljenje koz bo za Toplice, Podkraj, Loke in Kisovec v sredo ob 14. v prostorih topliške šole.

— »Za naš rod in dom« je naslov koračnice, ki jo je iz lastnega nagiba skomponiral za zlati jubilej našega sokolskega društva višji kapelnik v p. g. dr. Josip Čerin, soustanovitelj našega društva in naš ožji rojak. Njegov ugledni, že pokojni oče je bil dalje časa šolski upravitelj v Toplicah. Dr. Čerin je svojerodno napisal tudi note za vse instrumente ter dodal še klavirski izvežek. Koračnico, o kateri sodijo, da je prav izvrstna, študira rudarska godba in jo bomo čuli jubilejne dni 15. in 16. junija. Uglednemu kapelniku, ožjemu našemu rojaku, ki se je na tako pomemben način oddolžil spominu rojstnega kraja, izrekamo našo toplo zahvalo.

ZAHVALA

Za premnoge izraze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob težki izgubi našega ljubljene sина, brata, svaka, strica, gospoda

Tabor Tineta

stud. jur. in rezervnega letalskega podporočnika

se tem potom najiskrenejše zahvaljujemo.

Globoko zahvalo izrekamo vojaški oblasti, tovarišem aviatičarjem, zastopnikom pravne fakultete, starešinstvu in klubu JNAD Jugoslavija, društvu slušateljev pravne fakultete in akademskemu pevskemu zboru za prelepe žalostinke ter vsem prijateljem in znancem za poklonjene vence.

Končno se zahvaljujemo vsem, ki so našega draga Tineta v tako lepem številu spremili na njegovi zadnji poti k večnemu počitku.

Maša zadušnica se bo darovala v soboto, dne 1. junija 1940 ob 1/2 8. uri zjutraj v kapeli pri Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 28. maja 1940.

ZALUJOCI OSTALI

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti, izjave beseda din 1.— davek posebej. Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din.

UGODEN NAKUP

Veliko izbiro letnih damskih čevljev po zelo nizkih cenah. Vam nudi trgovina

»EDO« CEVLJI

Vošnjakova 2 (Gospodstvska c. 12). 27. t.

Oglašuj

male oglase

Slovenski Narod ter so najcenejši!

50 PAR ENTLANJE

izuriranje, vezanje zaves, perila, monogramov, gumbic. Velika zaloga perja po 7.— din. Julijana, Gospodstvska c. 12. Franciškanska ul. 3. & L.

KLISEJE ENO VEČBARVNE JUGOGRAFIKA SV. PETRA NASIP 23

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din.

Izvrstna

MEDICA

barva ustne in uca!

Dobite jo v

MEDARNI

Ljubljana, Zidovska ulica 6

SLUŽBE

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din.

SLUŽBO PEKARJA

Iščem, najraje v okolici Celja ali Maribora. Star sem 54 let in imam večletno prakso iz Amerike. Josip Kinkopf, Šalka vas št. 63, p. Kočevje. 1407

BOLJSE DEKLE

25 do 30 let staro, ki zna kuhati, iščem za vsa hišna dela. Nastop takoj. V hiši voda, gorivo in ves meščanski komfort. Za sedaj smo v hiši 4 člani, s pričetkom bodočega šolskega leta pa ostanemo samo trije. Pred definitivno pogodbo bi hoteli dekle osebno videti. Gleda dogovora prošimo pismene ponudbe na Bogdan Vukmirovic, parna žaga, Vrhovine. 1406

„NAŠ VAL“

sporedi evropskih postaj na vseh valovih, strokovni članki roman, novela, novice z radijskega in televizijskega sveta, filmski pregled, nagradni natečaj, smešnice

Izhaja vsak petek in je tudi lepo ilustriran: OPRAVA: Ljubljana, Knafljeva ulica 6.

NARODNA

TISKARNA

LJUBLJANA

KNAFLJEVA 6

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN

»PREPROSTE IN NAJFINIŠE«

Daniel Lesueur

Krinka ljubezni

Roman

Te vrstice so požirali milijoni ljudi in temeljito je bil pretehtan vsak njihov zlog. Iz njih je bilo jasno razvidno, da je v času, ko je sloveči raziskovalec ustanovil Valcorio, poslal nekoga v La Paz, da bi uredil denarne zadeve z Rosalezovo banko. Zaupal mu je v polni meri in na njegovo čudovito podobnost s samim seboj je sam opozoril.

Protivalcoristični listi so namreč pozivali markiza, naj pove, kdo je bil njegov zaupnik in kaj se je z njim zgodilo. Dokler ne bo dano jasno in nedvoumno pojasnilo, mora pa on še naprej trditi, da je bil ta dvojniki edini, ki se je vrnil v Evropo z imenom, naslovom in osebnostjo, samo privrženo, in da spi pravi markiz de Valcor svoje večno spanje za Atlantski oceanom.

»Rdeča zarja« je celo trdila, da je bila ta smrt posledica zločina in da se drži rok visokega sleparja kri.

Le-ta se je pa samo smehljaj, ko je čital žalitve

nasprotnne stranke.

Če bi ti tepci vedeli, da sem jaz sam poslal zloglasno pismo sodišču!

Ko je čakal nekaj dni, da bi udarec, ki ga je nameraval zadati, učinkoval v polni meri, je vložil markiz de Valcor na sodišču tožbo zaradi ponarejanja listine in zlorabe falsifikata. Odločno je zanikal, da bi bil on pisal pismo, ki so ga poslali sodišču njegovi nasprotniki.

Prišel se je torej nov proces, s katerim je bil prvi zaenkrat mahoma ustavljen. Sodno postopanje se je pričelo z isto počasnostjo, kakor civilni proces glede na odgovore iz Južne Amerike, ki bi bili morali šele priti.

Zima je minila. Minila je tudi pomlad in minilo je tudi drugo leto. Sodišča so se pripravljala na počitnice. Zadeva ponarejanja naj bi prišla na vrsto šele jeseni.

Renaud se je pripravljaj na odhod v Bretagno, da bi imelo njegovo izmučeno srce in duh končno daljši počitek, in ne samo kratek odmor v gradu.

Nova bolest in nova borba sta ga pa zadržala. Stojčel oborožen na straži v prelomu svoje sijajne kariere naj bi bil markiz de Valcor odbil zdaj še nepričakovani napad mrčnih sil.

XX. NESREČA

Nekoga dne ob desetih popoldne se je peljal markiz de Valcor po Elizejskih poljih v svojem avtomobilu.

Po svoji vsakdanji navadi je odhajal na izprehod

v Bulonjski gozdič. Toda po isti navadi je pustil na križišču de l'Etoile konja hlapcu, da bi se izognil neizbežnemu povratku v ulico du Bac. Njegov avto ga je vozil nazaj z veliko hitrostjo.

Naslonjen nazaj je markiz čital novine, ki mu jih je bil vratar skrbno položil na blazinice. Namršil je obrvi ali pa se je ironično smehljaj, kakor se je pač odpiralo njegovim očem močvirje človeških strasti, razgibano po govoricah o njegovem senzacionalnem procesu.

Kar se je avto močno stresel, zaškripala je zavora, začutil se je udarec ob zapreko. In že so se zaslišali kriki... Prihiteli so ljudje — avto se je hipoma ustavil.

Renaud je vstal. Srce mu je močno utripalo, slutil je nesrečo.

Na desni strani ceste za avtomobilom je nekaj ležalo. Telo... Morda dve telesi... Ni se dobro videlo, kajti na cesti se je bila že nabrala gruča radovednežev.

Markizov sluga je skočil iz avtomobila.

Markiz de Valcor je pristopil, pogledal in kriknil od groze. Onesveščena ali mrtva mlada žena je ležala na tleh in kri ji je curjela iz čela. Roke je imela krčevito sklenjene okrog otročičke, rojenega morda šele pred tedni. In v tem ubogem bitju — izrazu najstrašnejše ženske bolesti, v okrvavljenem obrazu, v siromašni obleki, v tajnem materinstvu, v življenju, izgubljenem z divjo kretnjo — je spoznal markiz de Valcor Bertrando Gaelovo.

— Sama je skočila pod avto, — je vzkliknil sluga

ves prestrašen. — Simon je bil zavrl avto, da bi se izognil, toda ona se je pognala znova naprej pod kolesa... Prisegam vam to, gospod markiz.

Markizov naslov je mnoge radovedneže opozoril, da so se ozirli nanj. Začulo se je godrnjanje.

— Da, tako je navadno... Ubožica... ubogo dekle, ki mora z otročičkom umirati od lakote.

— Gospod iz visokih krogov! Je pogledjte, kako se je napihnil v svojem avtomobilu... Ah, ta bogati nadutež, in poleg tega ima še dva taka postopača na kozlu, celo dva lakajja... Tako se seveda hitro vozi... Matere z otročički pa pregazi kar tako tebi nič meni nič... Seveda »debelih« bi ta voz ne povozil... Toda taka sestradana reva s praznim želodcem... Kar pogledjte jo! Siromašna, uboga...

Radovedneži so postajali vedno glasnejši. Na eni strani nesrečnica, žrtev bridke usode, še vedno obema oču ubogega otročička, ki je jel zdaj plakati, na drugi strani pa eleganten gospod s svojim avtomobilom in dvema lakajema v livrehaj.

Malo je manjkalo, da mu ni predla slaba. Dočim so se ženske sklanjale k ranjenki in jo otipavale, obenem pa vzele v naročje nepokošovanega otročička, so moški grozeče dvigali pesti. Tisti, ki so hoteli udariti po njem, sploh ni mislil na obrambo. Roke so mu bile omahljne, obraz posinil... njegove ponosne modre oči so zrle predse kakor oči ženske, ki se onesvešča, zrle so nepremično na žensko postavo na tleh in zdelo se je, da ne vidi jo jasno, temveč da samo topo zro na prizor groze, tisočkrat strašnejši od te žalostne resnice.